

Directe democratie

Veel animo voor burgerberaad om vertrouwen in de politiek te herstellen

De skyline van het centrum van Den Haag met ministeries. Beeld ANP / Robin Utrecht

Lokaal en nationaal is het burgerberaad in opkomst. Overheden willen de kloof tussen burger en overheid dichten door een gelote groep burgers te laten meepraten.

[Judith Harmsen](#) en [Tim van der Pal](#) 1 april 2023, 01:00

Een gelote groep inwoners die meepraat over de toekomst van de zorg, woningbouw of lokaal klimaatbeleid en uiteindelijk een advies uitbrengt aan de politiek. Het zogenoemde burgerberaad is in opkomst.

In onder meer Amsterdam en de provincie Gelderland werd de afgelopen jaren een burgerberaad over klimaatbeleid gehouden. Tientallen andere gemeenten en enkele provincies hebben plannen om inwoners middels een forum bij de politiek te betrekken, of willen die mogelijkheid onderzoeken. In zeker 28 van de vorig jaar gesloten gemeentelijke

coalitieakkoorden kwam de term voor, blijkt uit een analyse van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

In Den Haag nam wethouder Arjen Kapteijns (duurzaamheid) een paar jaar geleden, toen hij nog raadslid was, het initiatief tot twee burgerberaden over klimaat, in twee verschillende wijken. Hij ziet ze als een oplossing voor de vertrouwenscrisis tussen burgers onderling en de verhouding met de overheid. “In gesprek met elkaar blijken mensen meer op elkaar te lijken dan van elkaar te verschillen”, zegt Kapteijns. “Dat is in deze tijd hard nodig.”

Politieke invloed gering

Het burgerberaad, ook wel burgerforum of burgertop genoemd is een vorm van directe democratie. Een gelote groep mensen, gezamenlijk een goede afspiegeling van de maatschappij, bespreekt een maatschappelijk thema. Ze worden begeleid door professionele gespreksleiders en kunnen een beroep doen op experts voor informatie. Uiteindelijk komen ze met een advies dat wordt voorgelegd aan de gemeenteraad, Provinciale Staten of de Tweede Kamer.

Op lokaal niveau is er al wat ervaring met deze vorm van burgerinspraak. De gemeente Amersfoort experimenteerde in 2014 en 2016 bijvoorbeeld met een doorlopend beraad – een G1000 – voor de ‘agenda van de stad’. Deelnemers en lokale politici waren enthousiast, complimenteerden elkaar met de inzet en sfeer. Toch was de uiteindelijke politieke invloed gering, bleek uit evaluaties.

Desondanks is er de laatste tijd dus meer animo dan ooit voor inspraak middels loting. Dat onderzoek na onderzoek uitwijst dat het vertrouwen in de politiek dalende is, zal daar zeker mee te maken hebben. Ook landelijk zijn er inmiddels vergevorderde plannen voor een burgerberaad over het nationale klimaat- en energiebeleid. Kabinet en Tweede Kamer bespreken de mogelijkheden voor zo’n klimaatberaad, dat nog dit jaar plaats zou moeten vinden. Net als Kapteijns in Den Haag zien minister voor energie en klimaat Rob Jetten en minister van binnenlandse zaken Hanke Bruins Slot het burgerberaad als een manier om de afstand tussen de politiek en de burger te verkleinen door mensen bij de besluitvorming te betrekken. blijkt onder meer uit Kamerbrieven.

Steun voor dit idee

Het burgerberaad als democratisch instrument kan op steun rekenen van de Nederlandse bevolking, concludeerde het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) al in 2021. In een opinieonderzoek zei 63 procent van de bijna 1500 ondervraagden het een goed idee te vinden om burgers middels een beraad om advies te vragen. Ongeveer 10 procent was geen voorstander van het burgerforum.

“Veel mensen zien het als een aanvulling op de representatieve democratie, waarin volksvertegenwoordigers beslissingen nemen”, zegt SCP-onderzoeker Josje den Ridder. “Ze vinden het een goed idee om de ervaringen van burgers in te brengen in het politieke debat.”

In Den Haag ziet Kapteijns nog een voordeel. Door mee te praten in een burgerberaad ontdekken inwoners ook wat de gemeente allemaal al doet, en welke kant politici op willen. Hij ziet meer mogelijkheden voor deze vorm van inspraak. “De adviezen zijn een mooie

aanvulling op gemeentepannen. Misschien ook bij stikstof, of het sociale stelsel met bijstandsuitkeringen.”

Lees ook:

Advies: Geef burgerberaad inspraak over kernenergie

Stel een burgerforum in [om knopen door te hakken over kerncentrales in Nederland](#). Dat advies heeft minister Rob Jetten woensdag gekregen.

Burgerforum mag geen wassen neus worden

Zolang onduidelijk blijft wat er met de uitkomst van het burgerforum voor klimaatbeleid gebeurt, [blijft dit een slappe hap](#), schrijft communicatieadviseur Rob Sebes op de opiniepagina's van Trouw